

ЗДРАВКО ЙОРДАНОВ

ВИОЛОНЧЕЛОВА ТЕХНИКА

ЛЯВА РЪКА

II

МУЗИКА • СОФИЯ

ЗДРАВКО ЙОРДАНОВ

ВИОЛОНЧЕЛОВА ТЕХНИКА

ЛЯВА РЪКА

II

МУЗИКА • СОФИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

А. ПАЛЦОВИ ПОЗИЦИИ

1. Упражнения в единични тонове

Упражнения върху една струна	5
Упражнения върху две струни	8
Упражнения върху три струни	18
Упражнения върху четири струни	26

2. Упражнения в двойни тонове .....

30

3. Упражнения за разтягане на пръстите

Разтягане на пръстите при неподвижен (статичен) палец	44
Разтягане на палеца	48
Комбинирани упражнения с разтягане на пръсти и палец	49

Б. ПРЕХОДИ

1. Преходи в безпалцови позиции

Портаменти с един и същи пръст	50
Портаменти с различни пръсти	53

2. Преходи между безпалцови и палцови позиции

Възходящи и низходящи портаменти с един и същи пръст	57
Портаменти с различни пръсти	58

3. Преходи с палец

Портаменти само с палец	60
Портаменти между 1, 2, 3, 4 пръст и палец	61

4. Скокове (преходи без „опорна точка“)

Възходящи и низходящи скокове от празна струна	62
Възходящи и низходящи скокове от флажолетен тон	64

5. Портаменти от празна струна .....

64

6. Комбинирани упражнения между портаменти и скокове от празна струна .....

64

7. Портаменти с флажолетен тон .....

65

8. Преходи на интервал октава .....

66

9. Смяна на пръсти върху един и същи тон .....

68

10. Портаменти в пицкато .....

70

11. Преходи върху две съседни струни

Портаменти с един и същи пръст	71
Портаменти с различни пръсти	72

12. Преходи през струни

Преходи с един и същи пръст	73
Портаменти с различни пръсти	73

13. Преходи върху всички струни .....

74

В. УПРАЖНЕНИЯ ПО ЦЕЛИЯ ГРИФ ВЪРХУ ЕДНА СТРУНА

Упражнения в умалени септакорди	85
Упражнения в двойни тонове (ум. септакорд)	92

ПРЕДГОВОР

към първото и второто издание

Настоящият труд представлява II дял от „Виолончелова техника“ и е непосредствено продължение на I дял. В него са включени три основни разновидности от техниката на лявата ръка:

А. П а л ц о в и п о з и ц и и

Б. П р е х о д и

В. У п р а ж н е н и я п о ц е л и я г р и ф в ъ р х у е д н а с т р у н а

Раздел А (Палцови позиции) е подразделен за удобство и яснота на няколко глави, които включват: упражнения в единични тонове (върху една, две, три и четири струни), упражнения в двойни тонове и упражнения за растягане на пръстите. Предложените упражнения имат за цел да доведат до стабилизиране и овладяване на техниката в палцовите позиции. От своя страна техниката трябва да се отличава с подчертана свобода и сигурност. Необходимо е да се отбележи, че прогресивно увеличаващата се трудност на упражненията задължава същите да бъдат работени системно и строго последователно.

Раздел Б (Преходи) представлява несъмнено един от най-важните „клонове“ от виолончеловата техника. Прецизността, коректността, точното „свързване“ на два тона, изпълнено с вкус и подчинено на определени музикални изисквания, крие може би тайната на очарованието на големия артист.

Дадените тук упражнения за преходи имат по-скоро „технически“, отколкото художествен профил (костюм впрочем е и целта на настоящия труд). Да се овладее техниката на „свързването“ на два тона е деликатен, сложен и продължителен процес, изискващ време и търпение. Нашата цел тук е да се създадат навици за правилни и целенасочени движения на ръката, както и верен усет за време и пространство.

В предложените упражнения за преходи всички портаменти с различни пръсти са дадени в техния „класически вид“, т.е. така, както те най-често се употребяват в практиката. Необходимо е обаче изрично да се подчертае, че предложените начини за изпълнение на преходи не изчерпват всички възможности за „преминаването“ от един към друг тон. Напротив, твърде често музикалните изисквания на дадено произведение поставят пред изпълнителя нуждата от употреба на „некласическо“ изпълнение на прехода.

При всички възходящи портаменти от „малък“ към „голям“ пръст, както и низходящи портаменти от „голям“ към „малък“ пръст, изпълнението на гласангото (в дадените упражнения) се извършва от изходящия (свирещия) пръст. Възможно е обаче същите портаменти да бъдат изпълнени и чрез „замяна на пръстите“ така, както е дадено изпълнението на възходящи портаменти от „голям“ към „малък“ пръст и низходящи портаменти от „малък“ към „голям“ пръст*.

Ако авторът се е ограничил с преходи, строго диференцирани по своя начин на изпълнение, причината за това се крие в неговата увереност, че след доброто усвояване на дадените начини за изпълнение на преходи тяхното комбиниране няма да представлява никакво затруднение за изпълнителя.

Раздел В (Упражнения по целия гриф върху една струна) това са упражнения, които съчетават разнороден вид техника, поради което към тях трябва да се пристъпи едва след основното овладяване на упражненията от предидущите раздели (I и II тетр.). За да се преодолее крисцата се в тях трудност, за да добият необходимия виртуозен характер, както и за да станат за изпълнителя, доколкото е възможно, „по-приятни“ и „желани“, упражненията от този раздел изискват голяма упоритост и постоянство.

Накрая не ще бъде излишно още веднъж да се подчертае, че настоящият труд би могъл да оправдае своето предназначение и цел само ако търпението и постоянството бъдат неотклонни спътници на всекидневната работа върху него.

Авторът

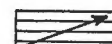

ОБЯСНЕНИЕ НА ЗНАЦИТЕ

 едновременно поставяне на два или повече пръсти

 пръстът остава да лежи на струната

  знаци за изпълнение на портаменто.

    знаци за повторение по желание, поставени под петолинието

  упражнението продължава по същия начин във възходяща или низходяща посока.

I - ла струна

II - ре струна

III - сол струна

IV - до струна

ц. л. - цял лък

д. п. - долна половина

г. п. - горна половина

П - надолу

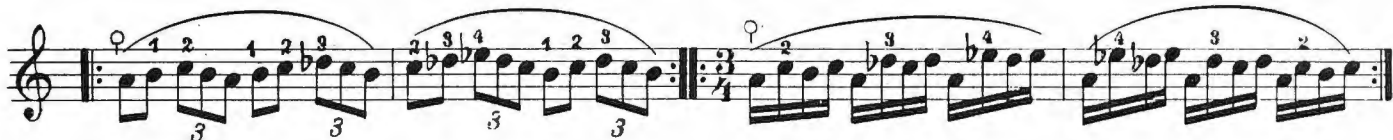
V - нагоре

6

7

8

9

10

11

12

13

14

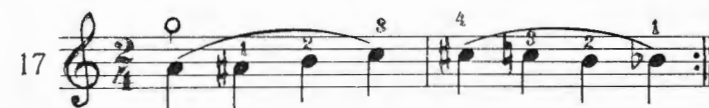

15

16

17

4

Н. Т. Н.

Н. Т. Н.

5

Н. Т. Н.

6

Н. Т. Н.

7

Н. Т. Н.

8

Н. Т. Н.

9

Н. Т. Н.

10

Н. Т. Н.

11

Н. Т. Н.

Н. Т. Н.

12

Н. Т. Н.

Н. Т. Н.

19

H T. H.

20

H T. H.

21

H T. H.

22

H T. H.

23

H T. H.

24

И Т. Н.

25

И Т. Н.

26

И Т. Н.

27

И Т. Н.

28

И Т. Н.

29

И Т. Н.

30

И Т. Н.

31

И Т. Н.

32

И Т. Н.

33 И Т. Н.

34 И Т. Н.

35 И Т. Н.

36 И Т. Н.

37 И Т. Н.

38 И Т. Н.

39 И Т. Н.

40 И Т. Н.

41 И Т. Н.

42 И Т. Н.

43 И Т. Н.

44 И Т. Н.

42 И. Т. Н.

43 И. Т. Н.

44 И. Т. Н.

45 И. Т. Н.

46 И. Т. Н.

47 И. Т. Н.

48 И. Т. Н.

49 И. Т. Н.

50 И. Т. Н.

51 И. Т. Н.

52 И. Т. Н.

53 И. Т. Н.

54

И Т. Н.

55

И Т. Н.

56

И Т. Н.

57

И Т. Н.

58

И Т. Н.

59

И Т. Н.

60

И Т. Н.

61 $\frac{4}{4}$ 1-1 2-2 3-3 1-1 2-2 3-3 4 3-3 2-2 1-1 3-3 2-2 1-1

62 $\frac{6}{8}$ 1-1 2 1 2-2 3 2 3-3 4 1-1 2 1 2-2 3 2 3-3 4

63 $\frac{4}{4}$ 4 3-3 2 3 2-2 1 2 1-1 4 3-3 2 3 2-2 1 2 1-1

64 $\frac{3}{4}$ 1 2 2 3 3 4 1 2 2 3 3 4 4

65 $\frac{4}{4}$ 4 3 4 3 2 2 1 1 1 3 3 2 2 1 1

66 $\frac{3}{8}$ 4 3 3 3 2 2 2 1 1 4 3 3 3 2 2 2 1 1

67 $\frac{4}{4}$ 1 2-2 3 - 3-3 2-2 68 4 3 4 3 4 3 2 3 2 3 2 1 2 1 2 1-1 2-2 3-3

69 $\frac{4}{4}$ 4 3 4 3 4 3 4 3 2 3 2 3 2 3 2 1 2 1 2 1 2 1-1 2-2 3-3 4

70

Вещица на три струни
УПРАЖНЕНИЯ ВЪРХУ ТРИ СТРУНИ

сол мажор

сол минор мелодична

хармонична

хроматична

Упражнения

а)

б)

в)

2

a)

6)

3

a)

Г. П. (*metade superior do meio*)

6)

Г. П.

в)

Г. П.

Всички следващи упражнения са написани само в мажор. Да се работят и в двете разновидности на минора, както горните упражнения.

4

Г. П. И Т. Н.

5

И Т. Н.

6

И Т. Н.

7

И Т. Н.

8

Г. П.

И Т. Н.

И Т. Н.

9

Г. П.

И Т. Н.

И Т. Н.

И Т. Н.

И Т. Н.

10

Г. П. ♯ 1 ♯
III

III

и т. н.

11

III

и т. н.

12

III

и т. н.

13

♀

И Т. Н.

14

III ♯

И Т. Н.

15

♀

♀ 2

И Т. Н.

16

И Т. Н.

17

И Т. Н.

18

И Т. Н.

19

И Т. Н.

20

Г. П. III II 2 3 4 1 2 3 4

И Т. Н.

21

Г. П. III II 2 4 3 1 3 1 3 4 2 3 1 3 2 4 2 3 1 3

И Т. Н.

22

III 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4

И Т. Н.

23

III 2 4 3 1 3 1 3 4 2 3 1 3 2 4 2 3 1 3

И Т. Н.

24

III Г. П. 2 4 3 4 1 2 3 1 2 3 4 1 2 3 4

I 2 1 2 3 2 3 1 2 3 4

I 2 4 3 4 1 2 3 1 2 3 4

25

III

И Т. Н.

26

И Т. Н.

УПРАЖНЕНИЯ ВЪРХУ ЧЕТИРИ СТРУНИ

The image displays ten staves of musical notation for guitar exercises. The first staff is marked with a '1' and includes a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. Below the first staff, there are dashed lines with Roman numerals: IV, III, II, I, II, III, IV. The exercises consist of various melodic lines with slurs, fingerings (1, 2, 3), and accents. The key signatures change across the staves, including one sharp (F#), one flat (Bb), and natural (C). The exercises progress from simple eighth-note patterns to more complex sixteenth-note runs and slurs.

IV

First musical staff with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings. The Roman numeral 'IV' is written below the staff.

IV

IV III

Second musical staff, similar to the first, with a treble clef and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings. The Roman numeral 'IV' is written below the staff, and 'IV III' is written at the end.

IV III II

Third musical staff with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings. The Roman numerals 'IV', 'III', and 'II' are written below the staff.

IV III II I

Fourth musical staff with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings. The Roman numerals 'IV', 'III', 'II', and 'I' are written below the staff.

IV

Fifth musical staff with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings. The Roman numeral 'IV' is written below the staff.

И Т. Н.

Sixth musical staff with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings. The Roman numeral 'IV' is written below the staff. The initials 'И Т. Н.' are written at the end.

10 IV

Seventh musical staff with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings. The Roman numeral 'IV' is written below the staff. The number '10' is written at the beginning.

Eighth musical staff with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings.

Ninth musical staff with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings.

IV

Tenth musical staff with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings. The Roman numeral 'IV' is written below the staff.

Eleventh musical staff with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings.

И Т. Н.

Twelfth musical staff with a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. It contains a melodic line with slurs and fingerings. The initials 'И Т. Н.' are written at the end.

2. УПРАЖНЕНИЯ В ДВОЙНИ ТОЧКОВЕ

I^a

The image displays ten staves of musical notation, numbered 1 through 10 on the left. Each staff begins with a treble clef and a 4/4 time signature. The exercises are double-dotted, indicated by a vertical line and a double colon (:) at the start of each staff. The notation consists of eighth notes, often grouped in pairs or triplets, with various fingering numbers (1, 2, 3) and accents (circles with a dot) above the notes. The exercises progress through different keys: Staff 1 (C major), Staff 2 (F major), Staff 3 (D major), Staff 4 (G major), Staff 5 (C major), Staff 6 (F major), Staff 7 (D major), Staff 8 (B-flat major), Staff 9 (E-flat major), and Staff 10 (C major). Each exercise is repeated four times across the staff. A vertical line is drawn between the first and second staves, and a downward-pointing arrow is located above the first staff.

1

a) ♩

b) ♩

2

a) ♩

b) ♩

и т. н.

3

a) ♩

b) ♩

и т. н.

4

a) ♩

b) ♩

и т. н.

5) В) 1 2 И Т. Н. е-1с И Т. Н.

а) 1 2 И Т. Н. б) 1 2 И Т. Н.

В) 1 2 И Т. Н. г) 1 2 И Т. Н.

а) 1 2 И Т. Н. б) 1 2 И Т. Н.

В) 1 2 И Т. Н. г) 1 2 И Т. Н.

а) 1 2 И Т. Н. б) 1 2 И Т. Н.

В) 1 2 И Т. Н. г) 1 2 И Т. Н.

а) 1 2 И Т. Н. б) 1 2 И Т. Н.

В) 1 2 И Т. Н. г) 1 2 И Т. Н.

а) 1 2 И Т. Н. б) 1 2 И Т. Н.

В) 1 2 И Т. Н. г) 1 2 И Т. Н.

II^a

The image displays ten staves of musical notation, numbered 1 through 10. Each staff contains a sequence of notes, primarily eighth and sixteenth notes, often grouped in pairs or fours. The notation includes various fingerings (e.g., 1, 2, 3, 4) and articulations (e.g., accents, slurs). The key signature changes across the staves, starting with one sharp (F#) and moving to one flat (Bb) and two flats (Bb, Eb). The time signature is 4/4. The notation is arranged in a vertical column, with a vertical line separating the first two staves from the rest.

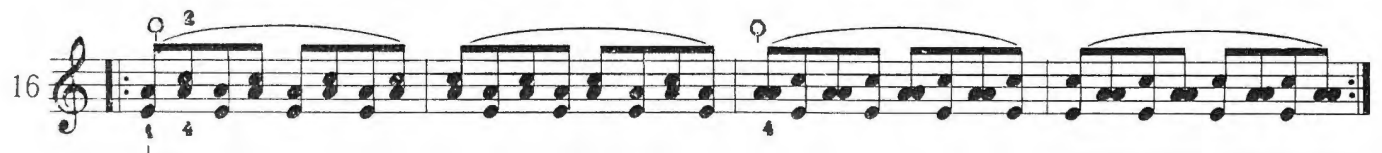
11

12

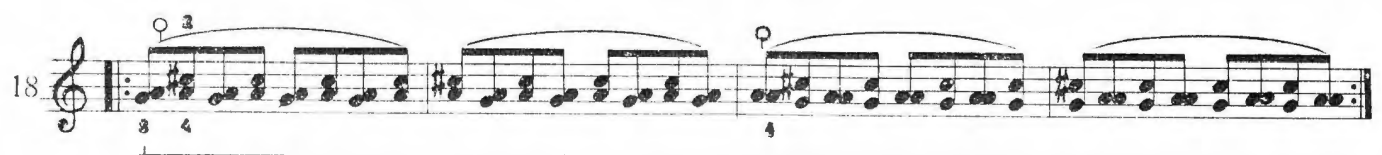
13

14

15

16

17

18

19

20

1. **a)** **б)**

2. **a)** и т. н. **б)** и т. н.

3. **a)** и т. н. **б)** и т. н.

4. **a)** и т. н. **б)** и т. н.

36

The image displays a series of nine musical exercises, numbered 1 through 9, arranged vertically. Each exercise is presented in two parts: a left-hand part (labeled 'a' or 'b') and a right-hand part (labeled 'г').

- Exercise 1:** Left hand (a) starts with a 2/4 time signature and a key signature of one flat. It features a sequence of eighth notes. Right hand (г) starts with a 3/4 time signature and a key signature of one flat, featuring a triplet of eighth notes.
- Exercise 2:** Similar to exercise 1, but with a 4/4 time signature for the left hand and a 2/4 time signature for the right hand.
- Exercise 3:** Similar to exercise 1, but with a 4/4 time signature for both hands.
- Exercise 4:** Similar to exercise 1, but with a 4/4 time signature for the left hand and a 2/4 time signature for the right hand.
- Exercise 5:** Similar to exercise 1, but with a 4/4 time signature for the left hand and a 2/4 time signature for the right hand.
- Exercise 6:** Similar to exercise 1, but with a 4/4 time signature for the left hand and a 2/4 time signature for the right hand.
- Exercise 7:** Similar to exercise 1, but with a 4/4 time signature for the left hand and a 2/4 time signature for the right hand.
- Exercise 8:** Similar to exercise 1, but with a 4/4 time signature for the left hand and a 2/4 time signature for the right hand.
- Exercise 9:** Similar to exercise 1, but with a 4/4 time signature for the left hand and a 2/4 time signature for the right hand.

Each exercise includes rhythmic markings such as '1', '2', '3', '4' and 'и т. н.' (and so on). The right-hand parts often include triplet markings and specific rhythmic values like '1/4' or '1/2'.

По същия начин да продължат упражненията от № 10 на разред III

III

Hugo Becker
(Иго Хызо Бекер)

a)

The musical score consists of ten staves. The first staff is in 2/4 time with a treble clef and a key signature of two sharps (F# and C#). It includes a first ending bracket labeled 'I' and a second ending bracket labeled 'II'. Fingerings are indicated by numbers 1-4 below the notes. The subsequent staves are in various clefs: the second and third are in bass clef, and the remaining seven are in treble clef. The key signature changes throughout the piece, including sections with one sharp (F#), one flat (Bb), and two flats (Bb and Eb). The music is characterized by continuous eighth-note patterns, often grouped in pairs or fours, with some sections featuring sixteenth-note runs. The piece concludes with a final cadence in the key of B major.

б)

в)

г)

д)

е)

ж)

з)

и)

a) I II

2

Място на палеца
Ротацион до ридежи

The musical score is organized into ten systems. Each system includes a guitar staff and a bass staff. The guitar staff features chords with slash marks indicating strumming patterns. The bass staff provides a simple bass line. The key signature changes from one sharp (F#) to two sharps (F#, C#) and back to one sharp (F#). The score is marked with 'a)' and 'I II' at the beginning. A handwritten note in the first system reads 'Място на палеца Ротацион до ридежи'. The page number '40' is located at the bottom left.

б)

в)

г)

tr molto
Тремолю

д)

е)

ж)

з)

И Т. Н.

a)

The image shows a musical score for guitar, labeled 'a)'. It consists of three systems of staves. The first system has three staves in bass clef, each with a 3-measure exercise. The second system has two staves in bass clef. The third system has one staff in bass clef. Below these are seven staves in treble clef, each with a 4-measure exercise. The exercises are in various key signatures: the first two bass clef systems are in G major (one sharp), the first treble clef system is in D major (two sharps), and the remaining six are in different keys including D major, C major, and others. Fingerings are indicated by numbers 1-4. A '3' is written at the beginning of the first bass clef staff.

И Т. Н.

И Т. Н.

И Т. Н.

5 6 7 8 9 10 11 12 13

14 Г. П.

15 Г. П.

16 Г. П.

Г. П.

17 Г. П.

Г. П.

18 Г. П.

20 Г. П.

The image displays four sets of musical exercises, numbered 22 through 25. Each exercise is written on two staves (treble and bass clef). Exercise 22 is in 4/4 time and features a series of eighth-note patterns with slurs and fingering numbers (1, 2, 3). Exercise 23 is in 3/4 time and consists of eighth-note runs with slurs and fingering. Exercise 24 is also in 3/4 time, showing eighth-note patterns with slurs and fingering. Exercise 25 is in 3/4 time and features eighth-note patterns with slurs and fingering. The key signature for all exercises is one sharp (F#).

Упражнения №№ 22, 23, 24 и 25 для ее инструментов в следующем тональном строе: As dur, G dur, Fis dur и F# dur.

Рязтягане на палеца

The musical score consists of ten staves, numbered 1 through 10. Staves 1 and 2 are for the piano (Г. П.), while staves 3 through 10 are for the violin (V). The score includes various musical notations such as treble clefs, time signatures (3/4, 4/4, 6/8), and key signatures (one sharp, one flat). Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs and accents are used to group notes and indicate phrasing. The piece features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The overall structure is a single melodic line with different instrumental textures.

ossia

и т. н.

Г. П.

Комбинирани упражнения с разтягане на пръсти и палец.

1

Г. П.

3

а) б)

Г. П.

ossia

и т. н.

4

и т. н.

ossia

5

и т. н.

Б. ПРЕХОДИ

1. ПРЕХОДИ В БЕЗПАЛЦОВИ ПОЗИЦИИ ПОРТАМЕНТИ С ЕДИН И СЪЩИ ПРЪСТ

1

2

3

4

Повторете без легато; всяка нота на отделен лък.

Портаментото да се изпълни на новия лък.

Portamento deve ser feito sobre o novo arco

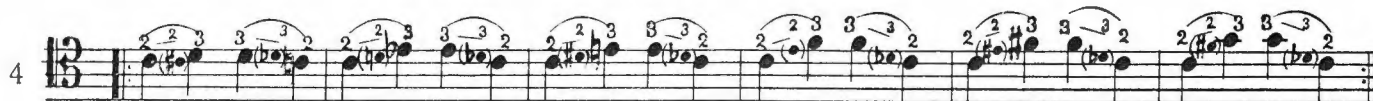
Mudanças com dedos diferentes

ПОРТАМЕНТИ С РАЗЛИЧНИ ПРЪСТИ

Mudanças ascendente de repens ao grande dedo (ex: 1-4)
а) ВЪЗХОДЯЩИ ПОРТАМЕНТИ ОТ „МАЛЪК“ КЪМ „ГОЛЯМ“ ПРЪСТ И НИЗХОДЯЩИ
ПОРТАМЕНТИ ОТ „ГОЛЯМ“ КЪМ „МАЛЪК“ ПРЪСТ*)
Dependente do grande no repens (ex: 4-1)

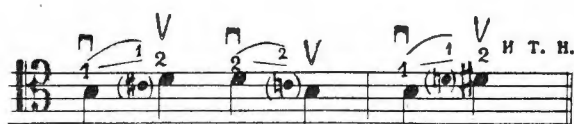
При този вид портаменти гласното се изпълнява от изходния (тръгващия) пръст. Той се плъзга по струната, докато заеме мястото си в новата позиция, в която се намира търсеният (игващият) пръст. Точно в този момент се поставя - с подчертано ударение (акцент) - новият пръст.

В долните примери малките ноти в скоби означават мястото, докъдето се извършва плъзгането на изходния пръст.

Repetir sem legato

Да се повтори без легато; всяка нота на отделен лък.
Портаментото да се изпълни на предишния лък.

*С термините „малък“ и „голям“ пръст определяме относителното числено и значение на пръстите. Напр. при упражнение № 1 първи (1) пръст е по-малък по-число от втори (2) пръст, а при упр. № 4 втори (2) пръст е „малък“ по отношение на трети (3) пръст.

Упражнения

1

2

3

4

5

6

б) ВЪЗХОДЯЩИ ПОРТАМЕНТИ ОТ „ГОЛЯМ“ КЪМ „МАЛЪК“ ПРЪСТ И НИЗХОДЯЩИ

ПОРТАМЕНТИ ОТ „МАЛЪК“ КЪМ „ГОЛЯМ“ ПРЪСТ

При тези портаменти през времето на гласангото се извършва замяна на единия пръст от другия. Портamentото започва от изходния (тръгващия) пръст, който някъде около средата на разстоянието между него и търсения пръст незабелязано се заменя с новия пръст. Последният продължава плъзгането до новия (търсения!) тон, където стъпва със силно ударение (акцент). Двата пръста (пръстът на тръгването и този на пристигането) трябва да бъдат приближени един към друг.

Да се повтори без легато. Портamentото да се изпълни на новия лък.

Упражнения

1

2

3

4

5

6

7

Mudanças com posições com 9 em sem
 2. ПРЕХОДИ МЕЖДУ БЕЗПАЛЦОВИ И ПАЛЦОВИ ПОЗИЦИИ

Възходящи и низходящи портаменти с един и същи пръст.

1

2

3

No momento da mudança a polegada já
 Повторете без легато. deve estar na corda.

Упражнения

1

2

3

ПОРТАМЕНТИ С РАЗЛИЧНИ ПРЪСТИ

а) Възходящи портаменти от „малък“ към „голям“ пръст и низходящи портаменти от „голям“ към „малък“ пръст.

Exercise 'a' consists of three staves of music in 4/4 time, key of D major. Each staff contains a sequence of ascending and descending slurs. Fingerings are indicated by numbers 1-3. The first staff starts with an ascending slur (1-2-3) and a descending slur (3-2-1). The second staff starts with an ascending slur (1-2-3) and a descending slur (3-2-1). The third staff starts with an ascending slur (1-2-3) and a descending slur (3-2-1).

Повторете без легато.

Упражнения

Exercise 'Упражнения' consists of three staves of music in 4/4 time, key of D major. Each staff contains a sequence of rhythmic patterns with slurs and fingerings. The first staff starts with a pattern of eighth notes (1-3, 2-1-3, 2-1-3) and a slur (1-2). The second staff starts with a pattern of eighth notes (1-4-2-1, 3-1-2-3) and a slur (1-3). The third staff starts with a pattern of eighth notes (2-1-4-2-3-2-1-3) and a slur (2-3).

б) Възходящи портаменти от „голям“ към „малък“ пръст и низходящи портаменти от „малък“ към „голям“ пръст.

Exercise 'b' consists of four staves of music in 4/4 time, key of D major. Each staff contains a sequence of ascending and descending slurs. Fingerings are indicated by numbers 1-4. The first staff starts with an ascending slur (2-1) and a descending slur (1-2). The second staff starts with an ascending slur (3-2) and a descending slur (2-3). The third staff starts with an ascending slur (3-1) and a descending slur (1-3). The fourth staff starts with an ascending slur (4-1) and a descending slur (1-4).

Повторете без легато.

Упражнения

1

2

3

4

5

6

3. ПРЕХОДИ С ПАЛЕЦ

Портаменти само с палец.

Three musical staves showing exercises for finger transitions. The first staff is in 2/4 time with a circled asterisk and fingerings 1 and 2. The second staff is in 4/4 time with fingering 1. The third staff is in 3/4 time with fingering 1.

Упражнения

A series of musical staves for exercises. The first section is in 4/4 time with fingerings 1, 2, 3, 2, 1 and 1, 2, 3, 2, 1. The second section is in 6/8 time with fingerings 3, 2, 1, 1, 2, 3 and 3, 2, 1, 2. The third section is in 9/8 time with fingerings 3, 2, 1, 3, 1, 2, 3, 1, 3 and 3, 1, 2, 3, 1, 2. The fourth section is in 4/4 time with fingerings 1, 3, 1, 3 and 3, 1, 3, 1.

* Палецът да се постави и на двете струни.

Mudanças com todos os dedos

ПОРТАМЕНТИ МЕЖДУ 1, 2, 3, 4 ПРЪСТ И ПАЛЕЦ

1 IV
2 III
3 II
4 I
5 IV
6 III
7 II
8
9
10 I

1 simile
2 simile
3 simile
4 simile
5 simile
6 simile
7 simile
8 simile
9 simile
10 simile

4. СКОКОВЕ

(Преходи без „опорна точка“)

ВЪЗХОДЯЩИ И НИЗХОДЯЩИ СКОКОВЕ ОТ ПРАЗНА СТРУНА

Saltos ascendentes e descendentes sobre a corda solta

The musical score is divided into 10 staves, each containing a sequence of leaps. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The exercises are as follows:

- Staff 1:** Ascending leaps starting from the open string (0) to G2 (1), A2 (0), B2 (2), C3 (0), D3 (2), E3 (3), F#3 (3), G3 (4), A3 (4), B3 (4), C4 (4), D4 (3), E4 (3), F#4 (2), G4 (1).
- Staff 2:** Ascending leaps starting from the open string (0) to G2 (2), A2 (0), B2 (2), C3 (0), D3 (2), E3 (2), F#3 (2), G3 (2), A3 (2), B3 (2), C4 (2), D4 (2), E4 (2), F#4 (2), G4 (2).
- Staff 3:** Ascending leaps starting from the open string (0) to G2 (2), A2 (2), B2 (2), C3 (2), D3 (2), E3 (2), F#3 (2), G3 (2), A3 (2), B3 (2), C4 (2), D4 (2), E4 (2), F#4 (2), G4 (2).
- Staff 4:** Ascending leaps starting from the open string (2) to G2 (2), A2 (2), B2 (2), C3 (2), D3 (2), E3 (2), F#3 (2), G3 (2), A3 (2), B3 (2), C4 (2), D4 (2), E4 (2), F#4 (2), G4 (2).
- Staff 5:** Ascending leaps starting from the open string (2) to G2 (2), A2 (0), B2 (2), C3 (2), D3 (2), E3 (2), F#3 (2), G3 (2), A3 (2), B3 (2), C4 (2), D4 (2), E4 (2), F#4 (2), G4 (2).
- Staff 6:** Descending leaps starting from G4 (3) to F#4 (1), E4 (0), D4 (4), C4 (1), B3 (0), A3 (4), G3 (1), F#3 (0), E3 (4), D3 (1), C3 (0), B2 (4), A2 (1), G2 (0).
- Staff 7:** Descending leaps starting from G4 (3) to F#4 (3), E4 (3), D4 (3), C4 (3), B3 (3), A3 (3), G3 (3), F#3 (3), E3 (3), D3 (3), C3 (3), B2 (3), A2 (3), G2 (3).
- Staff 8:** Descending leaps starting from G4 (3) to F#4 (3), E4 (3), D4 (3), C4 (3), B3 (3), A3 (3), G3 (3), F#3 (3), E3 (3), D3 (3), C3 (3), B2 (3), A2 (3), G2 (3).
- Staff 9:** Descending leaps starting from G4 (3) to F#4 (3), E4 (3), D4 (3), C4 (3), B3 (3), A3 (3), G3 (3), F#3 (3), E3 (3), D3 (3), C3 (3), B2 (3), A2 (3), G2 (3).
- Staff 10:** Descending leaps starting from G4 (3) to F#4 (3), E4 (3), D4 (3), C4 (3), B3 (3), A3 (3), G3 (3), F#3 (3), E3 (3), D3 (3), C3 (3), B2 (3), A2 (3), G2 (3).

7

Musical notation for system 7, measures 1-4. Treble clef, 4/4 time. Features a melodic line with slurs and fingering numbers 0, 1, and 2.

8

Musical notation for system 8, measures 1-4. Bass clef, 4/4 time. Features a bass line with slurs and fingering numbers 0, 1, 2, and 3.

9

Musical notation for system 9, measures 1-4. Bass clef, 4/4 time. Features a bass line with slurs and fingering numbers 0, 1, 2, 3, and 4.

10

Musical notation for system 10, measures 1-4. Treble clef, 3/4 time. Features a melodic line with slurs and fingering numbers 0, 1, 2, 3, and 4.

Musical notation for system 11, measures 1-4. Treble clef, 3/4 time. Features a melodic line with slurs and fingering numbers 0, 1, 2, 3, and 4.

Musical notation for system 12, measures 1-4. Treble clef, 3/4 time. Features a melodic line with slurs and fingering numbers 0, 1, 2, 3, and 4.

Musical notation for system 13, measures 1-4. Treble clef, 3/4 time. Features a melodic line with slurs and fingering numbers 0, 1, 2, 3, and 4.

Musical notation for system 14, measures 1-4. Treble clef, 3/4 time. Features a melodic line with slurs and fingering numbers 0, 1, 2, 3, and 4.

ВЪЗХОДЯЩИ И НИЗХОДЯЩИ СКОКОВЕ ОТ ФЛАЖОЛЕТЕН ТОН

Разтягане без скок

5. ПОРТАМЕНТИ ОТ ПРАЗНА СТРУНА

Има два вида портаменти: възходящо портаменто от празна струна и низходящо към празна струна.

При изпълнението на възходящото портаменто пръстът, който ще извърши гласандото, трябва да започне движението си близко от прагчето. Стъпването му върху струната да стане незабележимо и с по-лек натиск, който постепенно да се увеличи с приближаването на търсения тон. Обратно - при изпълнението на низходящото портаменто плъзгащият се пръст трябва постепенно да намали своя натиск върху струната и да завърши гласандото близко до прагчето.

При повторение без легато
портаментото да се изпълни
на новия лък.
nono arco

6. КОМБИНИРАНИ УПРАЖНЕНИЯ МЕЖДУ ПОРТАМЕНТИ И СКОКОВЕ ОТ ПРАЗНА СТРУНА

Възходящи портаменти
и низходящи скокове.

Повторете без легато.

Низходящи портаменти
и възходящи скокове

*При изпълнението на нотата „ре“ с 3 пръст палецът да се вдигне над мястото, където е притиснал струната, така че да не се измени разтегнатото разположение на пръстите. Същото разтегнато разположение да се запази и при изпълнението на скоковете.

Portamenti e Harmonicos
7. ПОРТАМЕНТИ С ФЛАЖОЛЕТЕН ТОН

1

a)

b)

При повторение без легато портаментото да се изпълни на новия лък.

2

a)

b)

8. ПРЕХОДИ НА ИНТЕРВАЛ ОКТАВА

simile

Упражнения

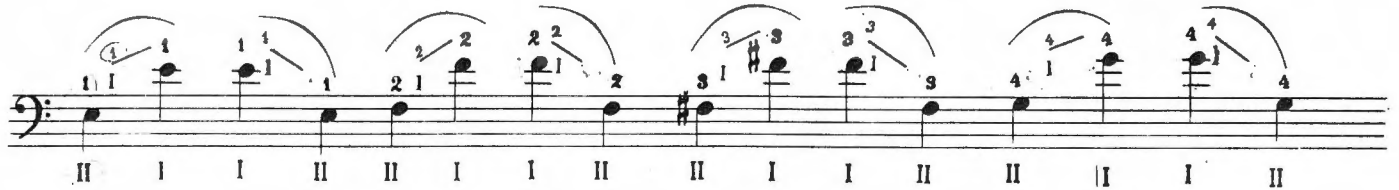
10. ПОРТАМЕНТИ В ПИЦИКАТО

The image displays six numbered musical exercises (1-6) for guitar, specifically focusing on pizzicato and glissando techniques. Each exercise is written on a bass clef staff with a 3/4 time signature. Exercise 1 includes fingering diagrams at the top showing fingerings for the 4th, 3rd, 2nd, and 1st strings. Exercises 1 through 6 feature various musical notations including glissandos (marked 'gliss.'), slurs, and specific fingerings (1-4). Some exercises include circled numbers (1, 2, 3, 4) indicating fingerings for the right hand. Exercise 4 includes a Roman numeral 'IV' above the staff. Exercise 6 includes Roman numerals 'I', 'II', 'III', and 'IV' below the staff, likely indicating fret positions or fingerings.

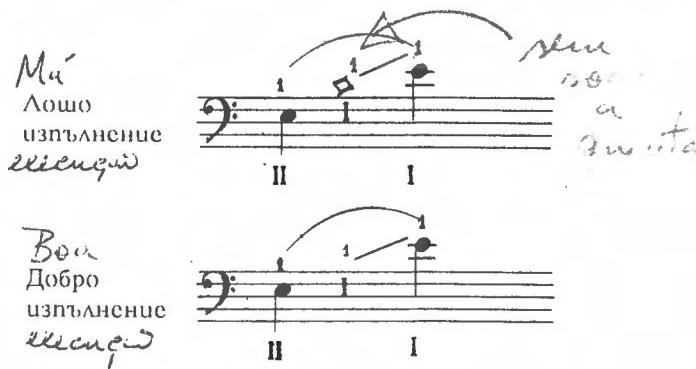
* Стрелките определят посоката на пицикато: числата в кръгче (1-4) означават апликатура на дясната ръка

Mudanças em duas cordas
 11. ПРЕХОДИ ВЪРХУ ДВЕ СЪСЕДНИ СТРУНИ

ПОРТАМЕНТИ С ЕДИН И СЪЩИ ПРЪСТ

При възходящото портаменто се използва квинтовото положение на пръста. В такъв случай портаментото се изпълнява на новата струна, без обаче да се чуе (озвучи) началната нота на гласангото.

При низходящото портаменто гласангото се изпълнява на струната на тръгването. Поставянето (прехвърлянето) на пръста от едната върху другата струна трябва точно да съвпаде с преминаването на лъка от струната на тръгването върху струната на пристигането.

Поради трудността, която се крие в изпълнението на портаменти с еднакъв пръст (особено низходящи), тяхната употреба на един и същи лък се избягва. За предпочитане е те да се изпълняват на различни лъкове.*)

Преминаването на пръста върху новата струна да се извършва едновременно със смяната на лъка.

*) Да се отбележи, че при изпълнението на портаменти с еднакви пръсти, но на различни лъкове възходящото портаменто се извършва на струната и на лъка на тръгването т.е. не се използва квинтовото положение на пръстите.

Изпълнението на последното е изключително рядко и може да бъде оправдано само при обосновано художествено изискване. В такъв случай портаментото ще се извърши на новата струна и с новия лък.

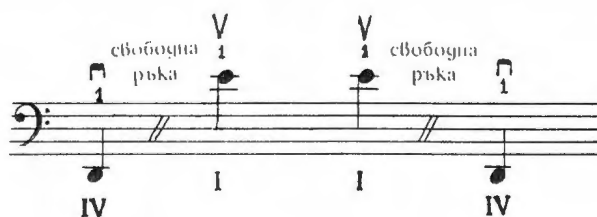

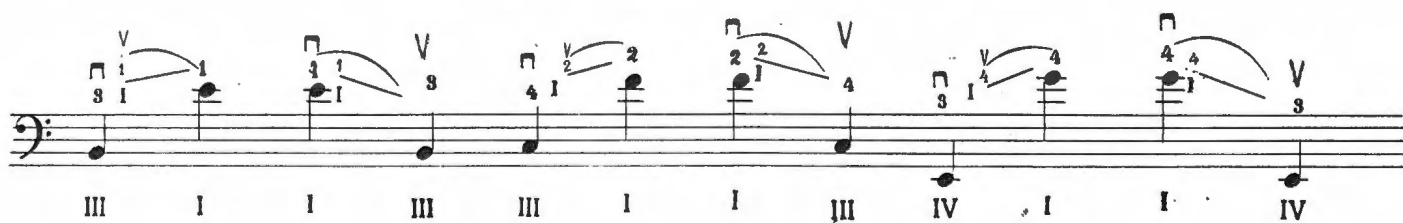
12. ПРЕХОДИ ПРЕЗ СТРУНИ

ПРЕХОДИ С ЕДИН И СЪЩИ ПРЪСТ

Независимо от посоката на движението (възходящо или низходящо) прехвърлянето на пръста от едната на другата струна трябва да бъде съпроводено от малка пауза (прекъсване), необходима за пренасянето на лявата ръка. Поставянето на пръста върху новата струна трябва да се извърши със „свободна ръка“, т.е. струните да не бъдат опряни от който и да е пръст.

ПОРТАМЕНТИ С РАЗЛИЧНИ ПРЪСТИ

мизансоз em todas as cordas
 13. ПРЕХОДИ ВЪРХУ ВСИЧКИ СТРУНИ

1

2

6)

Exercício em uma corda - Todo o espelho
В. УПРАЖНЕНИЯ ПО ЦЕЛИЯ ГРИФ ВЪРХУ ЕДНА СТРУНА

1

a)

6)

b)

2 a)

6)

b)

a)

3

b)

1

B)

1

10 *a)*

11 ***

И Т. Н.

12

И Т. Н.

13

14

И Т. Н.

15

И Т. Н.

16

Musical staff 16, first line. Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), 4/4 time signature. The staff contains a sequence of eighth notes with various fingerings: 0, 3, 4, 1, 1, 4, 4, 1, 1, 4, 3, 1, 1, 3, 1, 1, 3, 3, 1, 1, 3, 3, 1.

Musical staff 16, second line. Continuation of the eighth-note sequence from the first line, with fingerings: 1, 3, 1, 3, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1.

17

Musical staff 17, first line. Treble clef, key signature of two sharps, 4/4 time signature. The staff contains a sequence of eighth notes with fingerings: 1, 4, 4, 1, 4, 4, 1, 1, 3, 1, 4, 4, 1, 1, 4.

Musical staff 17, second line. Continuation of the eighth-note sequence from the first line, with fingerings: 4, 1, 3, 3, 1, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1.

Musical staff 17, third line. Continuation of the eighth-note sequence from the first line, with fingerings: 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 4, 1, 4, 1, 1, 4, 1, 4, 1, 1, 4, 1, 4, 1, 1, 4.

18

Musical staff 18, first line. Treble clef, key signature of two sharps, 4/4 time signature. The staff contains a sequence of eighth notes with fingerings: 0, 1, 3, 4, 1, 1, 4, 4, 1, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1.

Musical staff 18, second line. Continuation of the eighth-note sequence from the first line, with fingerings: 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1.

Musical staff 18, third line. Continuation of the eighth-note sequence from the first line, with fingerings: 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1.

19

Musical staff 19, first line. Treble clef, key signature of two sharps, 4/4 time signature. The staff contains a sequence of eighth notes with fingerings: 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1.

Musical staff 19, second line. Continuation of the eighth-note sequence from the first line, with fingerings: 4, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1.

Musical staff 19, third line. Continuation of the eighth-note sequence from the first line, with fingerings: 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1.

Musical staff 19, fourth line. Continuation of the eighth-note sequence from the first line, with fingerings: 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1.

28

0 1 3 4 1 4 1 4 3 3 1 1 3 2 1 3 1 1 2 1 2 1 3 2 1 2 1 0

29

1 1 1 3 1 2 1 1 1 3 2 1 0 1 2 3 2 1 3 2 1 0 1 2 3 2 1 2 1 0 1 1 3

30

2 1 2 1 2 1 0 1 3 2 1 2 1 2 1 0 1 1 3 2 2 4 2 1 1 2 4 3 4 1 4

31

4 1 2 4 1 2 3 2 1 4 4 1 1 1 1 3 3 2 1 3 4 1 2 4 2 4 1 4 1 3 4 4 1 2 4 1 1

32

0 1 3 1 3 1 2 3 1 2 1 2 1 2 3 1 2 1 2 1 2 3 2 1 2 1 2 1 3 2 1 2 1 0 3 2 1 3 1 3 1

This page of musical notation is for guitar, consisting of ten systems of two staves each. The notation includes various musical symbols such as treble clefs, a key signature of one flat (B-flat), and a 3/4 time signature. The music is characterized by complex rhythmic patterns, including triplets and sixteenth-note runs, and is heavily annotated with fingerings (numbers 1-4) and slurs. The piece concludes with a double bar line and a final note.

4

a) 1

6) 1

H. T. H.

5

6

a)

Г. П.

7

a)

Г. П.

8

a)

Г. П.

9

Musical score for measures 9-10. The first system (measures 9-10) is in 4/4 time and features a complex melodic line with many triplets and slurs. The second system (measures 11-12) continues the melodic development with similar rhythmic patterns. The key signature changes to one flat (B-flat major) in measure 11.

10

Musical score for measures 10-19. The third system (measures 10-11) is in 3/4 time and features a more rhythmic, eighth-note melody. The fourth system (measures 12-13) continues the 3/4 time signature. The fifth system (measures 14-15) continues the melodic line. The sixth system (measures 16-17) continues the melodic line. The seventh system (measures 18-19) concludes the section with a final melodic phrase. The key signature changes to two flats (B-flat major) in measure 16.

11

12

① Dura la mudança de

13

14

И Т. Н.

15

И Т. Н.

⊛ Удивителният знак (!) посочва точно момента на преместването на палеца. Едновременно с поставянето на 3 пръст, палецът, без да се види от струната, се премества на новото си място.

2. a)

13/8

6) s

13/8

